

1.9 Czas Present Perfect Simple: *just, already, yet, since, for, it's the first time*

Czasu **Present Perfect Simple** często używamy z następującymi wyrażeniami:

- a) **just** – dopiero co
I've just cleaned the floor. Dopiero co umyłam podłogę. (*w tym wypadku prawdopodobnie kilka minut temu*)
We've just come back from our holidays. Dopiero co wróciliśmy z wakacji. (*w tym wypadku prawdopodobnie kilka dni temu*)
- b) **already** – już
'Are you coming to the restaurant with us?' 'No, thanks, I've already had lunch.'
 – Idziesz z nami do restauracji? – Nie, dzięki, już jadłem lunch.
- c) **yet** – jeszcze nie (w przeczeniach)
 – już (w pytaniach)
She hasn't finished work yet. Jeszcze nie skończyła pracy.
Have you washed the dishes yet? Umyłeś już naczynia?
- d) **since** – od (jakiegoś momentu, wydarzenia lub okresu w przeszłości)
I haven't eaten since breakfast. Nie jadłem od śniadania.
He hasn't been here since he was a little boy. Nie był tu od czasu, gdy był małym chłopcem.
- e) **for** – od (jakiegoś czasu)
I've known her for so many years. Znam ją od tylu lat.
She has suffered for a long time. Cierpi od dawna.
- f) **it's the first/second/third etc. time ...** – to (się dzieje) po raz pierwszy/drugi/trzeci itd.
it's the first/second/third bag/bottle/thing etc. – to pierwsza/druga/trzecia torebka/butelka/rzecz itp., którą ...
It's the first time I've performed in front of a large audience. I've never done it before. Po raz pierwszy występuję przed dużą publicznością. Nigdy tego wcześniej nie robiłam.
It's the third time she's failed that exam. Oblała ten egzamin już po raz trzeci.
It's the second car he's crashed. To już drugi samochód, który on rozbił.

I've been – I've gone

Warto zwrócić uwagę na istotną różnicę w znaczeniu między użyciem czasowników **to be** a **to go** w czasie Present Perfect Simple, np.

He's been to Paris. Był (kiedyś) w Paryżu.

(*w całym jego życiu zdarzyło mu się kiedyś odwiedzić Paryż, ale już tam nie jest*)

He's gone to Paris. Pojechał do Paryża.

(*teraz jest w drodze do Paryża lub już tam dotarł i ciągle jeszcze tam jest*)

Jak widać w powyższych przykładach, czasu Present Perfect Simple używamy wtedy, gdy czynności lub procesy, o których mówimy, jeszcze się nie zakończyły lub zakończyły się niedawno, np. **today** (dzisiaj), **this week/month/year** (w tym tygodniu/miesiącu/roku), **recently** (ostatnio), **so far** (do tej pory), **ever** (kiedykolwiek).

I've had two coffees today. Wypiłam dziś dwie kawy.

They've been on holiday five times this year. W tym roku byli na wakacjach pięć razy.

Have you talked to him recently? Rozmawiałeś z nim ostatnio?

I've completed three sets so far. Skompletowałem trzy zestawy jak do tej pory.

Have you ever ridden a horse before? Jeździłeś już kiedyś wcześniej konno?

1. Wybierz prawidłową odpowiedź.

- My hair is still wet. I've washed my hair.
a) already b) just c) yet
- Have you called your grandma ?
a) already b) just c) yet
- I haven't seen that film but I'm going to.
a) already b) just c) yet
- 'Please remember to buy the groceries.' 'Oh, I've done it.'
a) already b) just c) yet
- 'Why are you so angry?' 'I've talked to my ex-girlfriend.'
a) already b) just c) yet
- I've talked to Sue, you don't need to call her.
a) already b) just c) yet

2. *Since* czy *for*? Wybierz prawidłową odpowiedź.

- I haven't seen Tom *since/for* we were in high school.
- We haven't talked *since/for* ages.
- We've been married *since/for* 22 years.
- My parents have been married *since/for* 1975.
- He's been single *since/for* too long.
- She's been single *since/for* she broke up with David.
- I haven't been on holiday *since/for* two years.
- You haven't been on holiday *since/for* you started a new job.

3. Przeczytaj opisy sytuacji, a następnie utwórz pytania i odpowiedzi, używając wyrazów w nawiasach.

Example:

Meg has just failed her driving licence exam. You know this wasn't the first time.

You: (how many times/fail) How many times have you failed it so far? ?

Meg: (third time/fail) It's the third time I've failed it.

- You are at a sushi restaurant with Sue. Sue is very surprised with the taste of sushi.

You: (ever/eat sushi) before?

Sue: (first time/eat) No,
- You are on a plane. The person sitting next to you looks very nervous.

You: (ever/fly on a plane) before?

Person: (first time/fly)
- Tom is working on his computer. He is drinking Coke, and there are three empty bottles of Coke standing next to him.

You: (how many bottles of Coke/drink today) ?

Tom: (fourth bottle/drink) today.
- Paul has just realized he has lost his phone again.

You: (how many phones/lose) so far?

Paul: (fifth phone/lose)

4. Wybierz prawidłową odpowiedź.

- 'Hi, can I speak to Jim please?' 'Sorry, Jim is not here. He has already **been/gone** home.'
- 'I must remember to go to the supermarket and buy some food.' 'Oh, but I've already **been/gone** to the shops. The fridge is full.'
- It's sales time and Alice has **been/gone** to the shops. She should be back in a few hours.
- My parents are away on holiday. They've **been/gone** to Italy.
- 'I've just come back from my holiday in Italy. You should go there, it's amazing!' 'Oh, I know, I've **been/gone** there.'
- Hi! I've just **been/gone** to the post office. I got a parcel from my mum!

1.10 Czas Present Perfect Continuous

Czasu **Present Perfect Continuous** używamy, gdy mówimy o:

a) czynnościach, które trwały jakiś czas i dopiero się skończyły – aby podkreślić, że następstwa tych czynności są odczuwalne lub widoczne **teraz** (w języku polskim opisujemy takie czynności za pomocą czasu przeszłego), np.

'Why are your hands so dirty?' **'I've been working in the garden.'** – Dlaczego masz takie brudne ręce? – Pracowałem w ogrodzie. (*już skończyłem albo właśnie robię sobie przerwę*)

The grass is wet, it's been raining. Trawa jest mokra, padało.

b) czynnościach lub procesach, które rozpoczęły się jakiś czas temu i trwają do tej pory bądź dopiero się zakończyły, zwykle dodając informację o **czasie ich trwania**. Jeśli takiej informacji nie dodajemy, zazwyczaj znaczy to, że działo się to niedawno, przed chwilą, oraz podkreśla **samą czynność** a nie jej skutek czy długość trwania (w języku polskim opisujemy takie czynności za pomocą czasu teraźniejszego):

They've been dating for almost a year now. Chodzą ze sobą już prawie rok. (*zaczęli prawie rok temu i ciągle ze sobą chodzą*)

I've been trying to reach you on the phone. Próbuje się do ciebie dodzwonić. (*podkreślam fakt, że próbowałem*)

Czas **Present Perfect Continuous** tworzymy za pomocą czasownika posiłkowego **have** odmienionego w czasie Present Simple, formy **been** oraz czasownika głównego z końcówką **-ing**.

Zdania twierdzące

I/You/We/They	've (have)	been	reading. talking. working.
He/She/It	's (has)		

I've been looking for you. Szukałem ciebie.

He's been working in the garden since morning. On pracuje w ogrodzie od rana.

We've been trying to solve this problem. Staramy się rozwiązać ten problem.

Przeczenia

I/You/We/They	haven't (have not)	been	working. moving. playing.
He/She/It	hasn't (has not)		

I haven't been answering any phone calls, sorry. Nie odbieram ostatnio telefonów, przepraszam.

We haven't been trying hard enough. Nie staramy się wystarczająco mocno.

She hasn't been feeling well recently. Ona nie czuje się ostatnio dobrze.

Pytania ogólne

Krótkie odpowiedzi

Have/Haven't	I/you/we/they	been	playing? talking? working	Yes, I/you/we/they have. No, I/you/we/they haven't.
Has/Hasn't	he/she/it			Yes, he/she/it has. No, he/she/it hasn't.

Have you been going through my stuff? Szperasz w moich rzeczach?

Hasn't it been raining? Czy nie padało?

Have you been sleeping well? Dobrze sypiasz?

Pytania szczegółowe

What	have	I/you/we/they	been	doing?
	has	he/she/it		
Where	have	I/you/we/they	been	staying?
	has	he/she/it		
How long	have	I/you/we/they	been	waiting?
	has	he/she/it		

What have I been telling you the whole time? Co ci cały czas mówiłam?

Where have you been living lately? Gdzie ostatnio mieszkasz?

How long has he been watching TV? Jak długo on już ogląda telewizję?

Pytania o podmiot

Who	's (has)/hasn't	been	sleeping?
What	's (has)/hasn't	been	happening?

Who hasn't been paying attention? Kto nie uważał?

What has been happening? Co się tutaj dzieje?

1. Dopasuj początki zdań do ich zakończeń.

1. Mary is prepared for the exam.
She has been	a) sleeping all afternoon.
2. Now I'm relaxed. I have been	b) working here for ten years now.
3. Dad is worried. He has been	c) jogging for two hours.
4. Mark is happy. He has been	d) watching his favourite TV channel all day.
5. I'm exhausted. I've been	e) studying English all evening.
6. Chris has been	f) looking for Susan for many hours.

2. Wybierz prawidłową odpowiedź.

1. What doing?
 a) have been you b) have you been c) you have been
2. How long working in that company?
 a) have you been b) you have been c) have been you
3. You answering my phone calls.
 a) haven't been b) have been not c) didn't have been
4. We English for three years now.
 a) have been learned b) been learning c) have been learning
5. She is hot and sweaty because she
 a) have been running b) has been running c) has been run
6. It all day.
 a) has been raining b) have been raining c) has been rained

3. Z podanych wyrazów ułóż zdania w czasie Present Perfect Continuous.

1. have/sitting/in the sun/I/for too long/been

 I need to find some shade.
2. been/he/on the phone/has/all evening/talking

 I'm going to ask him to hang up. I need to make a phone call myself.
3. have/trying/this/been/I/to tell you
 but you wouldn't listen to me.
4. have/what/been/doing/you
 ?
 You're all covered in mud.
5. has/sleeping/she/been/recently/not/well

 She has been tired for weeks.
6. you/more healthy/been/have/eating
 ?
 You look like you've lost weight and your skin looks better.

4. Przeczytaj opisy sytuacji i uzupełnij zdania w czasie Present Perfect Continuous. Utwórz przeczenia tam, gdzie to konieczne.

Example:

Jim started travelling around the world after he graduated. He is still travelling.

Jim has been travelling around the world since he graduated.

1. We always go to the mountains for Christmas. We started going there five years ago.
We to the mountains for Christmas for five years.
2. I know you are still learning English but I don't know when you started.
How long English?
3. Janet is skiing. She started right after breakfast.
Janet since breakfast.
4. We are trying to have a baby. We started trying some time ago.
We for a baby.
5. They are working on a project. I don't know when they started.
How long on that project?
6. It is raining. It started raining a short while ago.
It for a long time.

5. Uzupełnij zdania czasownikami ramki w czasie Present Perfect Continuous.

look for drink paint smoke study play work

1. 'Why are you all covered in paint?' 'I the walls.'
2. You hard, you deserve a break.
3. She – I know that, I can smell cigarette smoke in the bathroom.
4. you ? You smell of beer.
5. Susan English, I can tell. Her vocabulary is much better now.
6. Greg is only 12 years old but he plays the piano like a professional. He since he was five.
7. I am getting depressed. I a job for almost a year now.